

“แจ้งผิดภูมิลำเนา งานเข้าเทศบาล” เหตุเจ้าตัวอยู่เรือนจำ แต่ส่งคำสั่งไปที่บ้าน !

โดย นายปกครอง

คดีปกครองนำรู้ที่นำมาเล่าในวันนี้ ... นับว่าเป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งยังเป็นความรู้แก่ประชาชนทั่วไป กรณีการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ซึ่งกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ งดใช้เงิน เช่น จัดซื้อรถดับเพลิงที่ใช้ในภารกิจของเทศบาลโดยไม่ชอบ ซึ่งเทศบาลได้มีการแจ้งคำสั่งเรียกให้ชดใช้เงินไปยังภูมิลำเนาของผู้รับคำสั่งแต่ไม่ถูกต้อง เพราะแจ้งไปยังที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน ในขณะที่ผู้รับคำสั่งอยู่ที่เรือนจำ เช่นนี้ ... จะส่งผลกระทบต่ออายุความการใช้สิทธิเรียกร้องของเทศบาลหรืองานจะเข้าเทศบาลและผู้ออกคำสั่งอย่างไรบ้าง ... ไปติดตามกันครับ

มูลเหตุของคดีเกิดจาก ... สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบพบการจัดซื้อรถบรรทุกน้ำดับเพลิงแบบอเนกประสงค์ของเทศบาล ไม่เป็นไปตามคุณลักษณะเฉพาะที่ต้องการ เทศบาลจึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบผู้เกี่ยวข้อง ทั้งคณะกรรมการกำหนดราคากลาง คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ และผู้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีในขณะนั้น ที่ได้อนุมัติจัดซื้อรถยนต์บรรทุกน้ำดับเพลิงตามที่คณะกรรมการกำหนดราคากลางเสนอ ซึ่งไม่ได้กำหนดรายละเอียดและคุณลักษณะเฉพาะตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ รวมทั้งยังได้อนุมัติจ่ายเงินตามความเห็นของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุทั้งที่เห็นว่าคุณลักษณะของรถคันพิพาทไม่เป็นไปตามสัญญา โดยคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงฯ ได้รายงานผลว่า ไม่มีเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ เพราะดำเนินการโดยชอบแล้ว นายกเทศมนตรีคนปัจจุบันเห็นชอบ และให้ยุติเรื่อง แต่เนื่องจากความเสียหายเกิน 400,000 บาท จึงต้องรายงานให้กระทรวงการคลังพิจารณาด้วย

ในระหว่างนั้นปรากฏว่า อดีตนายกเทศมนตรีคนดังกล่าวต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก โดยอยู่ในเรือนจำตั้งแต่วันที่ 8 ธันวาคม 2557 ต่อมา วันที่ 2 มีนาคม 2559 เทศบาลได้รับหนังสือแจ้งผลการพิจารณาจากกระทรวงการคลังว่า พฤติการณ์ของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงต้องรับผิดชอบร้อยละ 30 ของความเสียหาย ส่วนนายกเทศมนตรีในขณะนั้น ในฐานะผู้บังคับบัญชาชั้นสูงมีหน้าที่กำกับดูแลตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเช่นกัน ต้องรับผิดชอบร้อยละ 20 ของความเสียหาย

นายกเทศมนตรีคนปัจจุบันจึงมีคำสั่งลงวันที่ 28 มีนาคม 2559 ให้อดีตนายกเทศมนตรีรับผิดชอบตามความเห็นของกระทรวงการคลัง โดยมีหนังสือลงวันที่ 29 มีนาคม 2559 แจ้งคำสั่งโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน หลังจากนั้น เทศบาลได้มีหนังสือแจ้งเตือนให้ชดใช้เงินภายในกำหนด แต่ไม่มีการชำระ เทศบาลจึงยื่นฟ้องอดีตนายกเทศมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ต่อศาลปกครองชั้นต้น เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2560 เพื่อให้ชำระเงินดังกล่าว

คดีนี้ ... ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยสรุปได้ว่า ข้อพิพาทตามฟ้องเป็นกรณีที่เทศบาลเห็นว่าผู้ทำละเมิด (ผู้ถูกฟ้องคดี) ไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังเห็นว่าต้องรับผิดชอบ เทศบาลจึงต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในกำหนด 1 ปี นับแต่วันที่เทศบาลมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง (มาตรา 10 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539) ซึ่งเทศบาลได้รับแจ้งความเห็นของกระทรวงการคลัง เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2559 โดยเทศบาลได้มีหนังสือลงวันที่ 18 มีนาคม 2559 แจ้งให้ผู้ทำละเมิดทราบว่า เทศบาลพิจารณาแล้วเห็นชอบตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งสิทธิในการโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน และต่อมาได้มีคำสั่งลงวันที่ 28 มีนาคม 2559 เรียกให้ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีจึงถือได้ว่าเทศบาลมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังภายในระยะเวลา 1 ปี ข้างต้นแล้ว

หลังจากนั้น เทศบาลก็ได้มีหนังสือลงวันที่ 29 มีนาคม 2559 แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ทำละเมิดทราบ โดยส่งไปยังที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน แต่โดยที่ในระหว่างเวลานั้นผู้ทำละเมิดถูกจำคุก ดังนั้น ภูมิลำเนาในขณะนั้นจึงได้แก่เรือนจำ กรณีย่อมถือเป็นการแจ้งคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยมาตรา 47 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบมาตรา 69 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 อันไม่อาจถือได้ว่าผู้ทำละเมิดได้รับแจ้งคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และยังไม่มียผลใช้บังคับแต่อย่างใด

เมื่อการแจ้งคำสั่งไม่ชอบ จึงไม่เป็นเหตุให้อายุความการใช้สิทธิเรียกร้องสะดุดหยุดลงตามมาตรา 193/14 (5) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (หากแจ้งโดยชอบอายุความจะสะดุดหยุดลง กล่าวคือ การหยุดนับระยะเวลาที่ล่วงไปก่อนแล้วเข้าในอายุความ เมื่อมีเหตุที่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลงสิ้นสุดเวลาใด ก็เริ่มนับอายุความใหม่ตั้งแต่นั้น) ฉะนั้น วันที่ถือว่าหน่วยงานของรัฐหรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าที่สุด คือ วันที่หน่วยงานของรัฐได้สั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ได้แก่ วันที่เทศบาลมีหนังสือลงวันที่ 18 มีนาคม 2559 แจ้งให้ผู้ทำละเมิดทราบว่า เทศบาลเห็นชอบตามกระทรวงการคลัง ดังนั้น เทศบาลจึงต้องยื่นฟ้องคดีนี้ภายในกำหนดอายุความ 1 ปี นับแต่วันดังกล่าว

การที่เทศบาลนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2560 จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดอายุความ 1 ปี ตามมาตรา 10 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 817/2566)

จากคดีดังกล่าวเห็นได้ว่า ขั้นตอนการแจ้งคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นมีความสำคัญ เนื่องจากมีผลโดยตรงต่อการใช้สิทธิเรียกร้อง ซึ่งจะต้องอยู่ภายในกำหนดอายุความ และโดยที่การออกคำสั่งดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการกระทำอื่นใดอันมีผลเป็นอย่างเดียวกันกับการฟ้องคดี ซึ่งจะให้อายุความสะดุดหยุดลง แต่หากมีการแจ้งคำสั่งโดยไม่ชอบ เช่น ผิดภูมิลำเนา นอกจากคำสั่งนั้นจะยังไม่มียผลใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่แล้ว ยังส่งผลให้อายุความในการใช้สิทธิเรียกร้องไม่สะดุดหยุดลง (นับเวลาต่อไปเรื่อย ๆ) ซึ่งย่อมส่งผลในทางลบต่อการใช้สิทธิเรียกร้อง (ขาดอายุความ) กรณีหากต่อมาหน่วยงานของรัฐจะฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้ผู้กระทำละเมิดชดใช้เงินเช่นในกรณีนี้อีกด้วย ...

(ปรึกษาคดีปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง 1355)